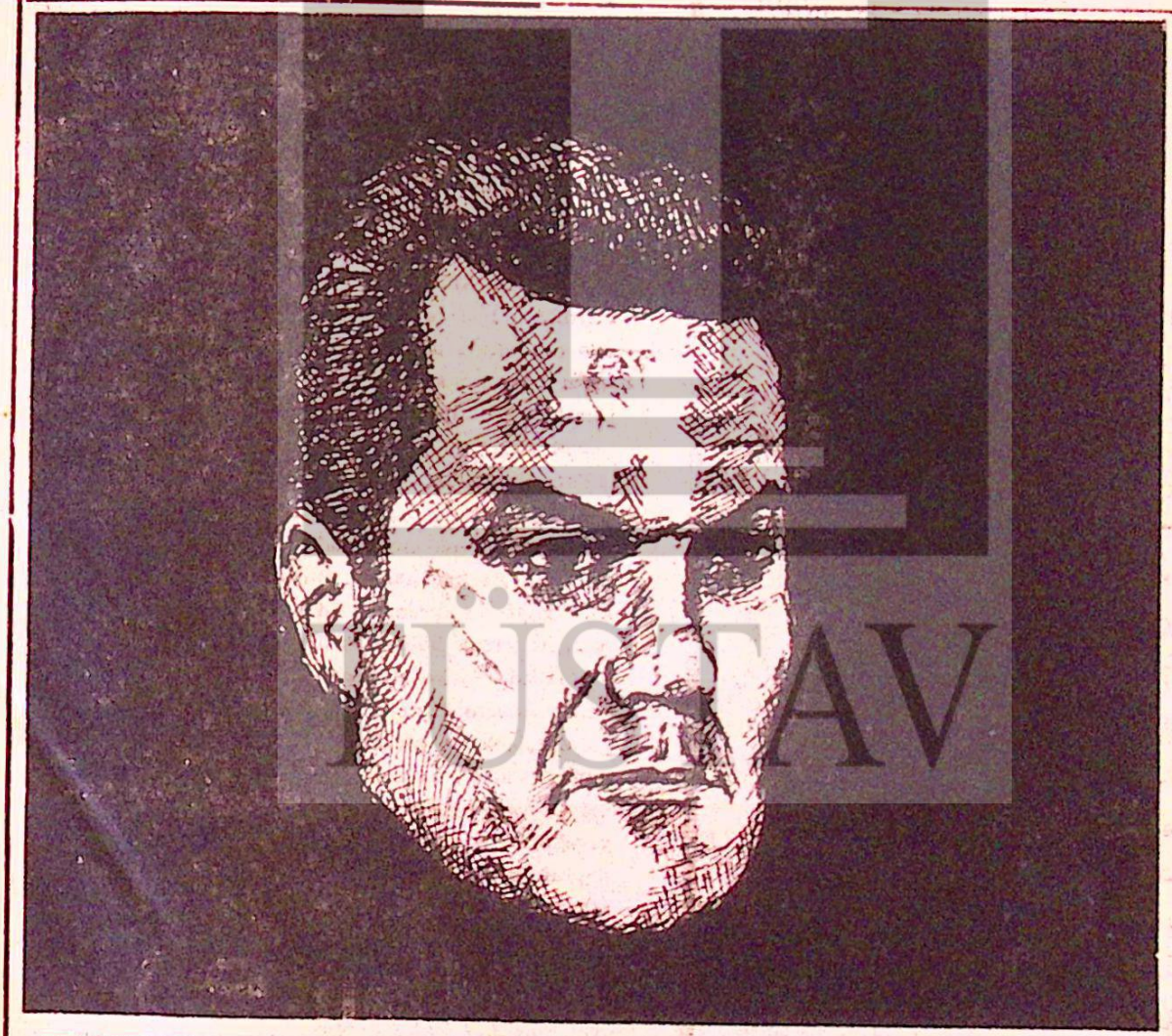
Y. Ergüzeloğlu
tarafından bağışlanmıştır
TÜSTAV

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

Siyasi Gazete / Sayı : 54 / 7.8.1978 / 350 Krş.

REŞAT FUAD ARAMIZDA

Amerikan Dayatmasına Hayır!

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

SİYASİ GAZETE

Sahibi:

M. Lütfi KIYICI

Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet ÖZGEN

Yönetim Yeri:

Ticarethane Sokak, No: 12/7 - A

Cağaloğlu - İSTANBUL

Dizgi - Baskı:

OSMANLI MATBAASI

Himaye-i Etfal Sokak, No: 6/5

Cağaloğlu - İSTANBUL

Abone Şartları:

Yurt İçi: Yıllık 120 Lira, 6 Aylık 60 Lira

Yurt Dışı: İki Katıdır.

Baskı Tarihi:

7.8.1978

İÇİNDEKİLER

AMERİKAN DAYATMASINA HAYIR! ... 3

REŞAT FUAD ARAMIZDA 5

Reşat Fuad (1900 - 1968) 6

Ölüm Yok Ki 7

Reşat Ağabey 7

R. F. Baraner'i Saygıyla Anıyoruz 8

Hümanizm (R. Fuad) 8

TOPLUMSAL ANLAŞMA YA DA ÜCRETLERİN DONDURULMASI 10

TSİP GÖRÜŞÜ ELEŞTİRİSİ: TAHLİLLERİ YANLIŞTIR 12

DİMİTROV'UN MİRASINA SAHİP ÇIKMAK 16

"BAĞIMSIZ TÜRKİYE" GENE YARGILANIYOR

İstanbul C. Savcılığı «Bağımsız Türkiye» yazı işleri müdürü Mehmet Özgen arkadaşımız hakkında «Kürtçülük propagandası» yaptığı iddiasıyla dava açmıştır.

İddianameyi yayınlıyoruz:

Haftalık olarak çıkan (Bağımsız Türkiye) dergisinin 27.6.1978 tarih ve 54 sayılı nüshasının 8. sahifesinde (Doğudaki olaylar üzerine) başlığı altında yayımlanan yazıda Türkiye — Irak — İran sınır bölgesinde çıkan olay ve faaliyetler ele alınarak bazı değerlendirmeler yapılmakta ve şöyle denilmektedir. (... Bu koşullarda Kürt Ulusal topluluğunun varlığını inkâr etmek, zorla asimilasyonda direnmek emperyalizmin casusuluk örgütlerinin ve bunların bölgedeki kuklalarının oyunlarına çanak tutmaktır. Milli demokratik devrim aşamasında Kürt sorunu Türkiyede bilimsel sosyalizmin ilkelerine uygun olarak nasıl çözümlenir bu konuda önerilerimiz nelerdir? İşbirlikçi iktidarların zorla asimilasyon politikasına son vermek, Kürt ulusal topluluğunun varlığı gerçeğini kabul etmek, Kürtlerin kendi ulusal dillerine, ulusal kültürlerine sahip olma hakkına saygı duymak... Eşit ve özgür vatandaşlar durumuna ulaşmış olan Kürt ulusal topluluğunun kendi kaderini tayin hakkına sahip olarak, kendi rızasiyle Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşamasını bu halkın ulusal ve demokratik özlemleri ile bağdaştıracak koşulları yaratmak, yani Türklerle Kürtler arasında eşitliği, kardeşliği, gönüllü birliği gerçekleştirmek 20. yüzyılın son çeyreğinde Türkiyenin bütünlüğü ancak böyle korunabilir. Buna ters düşen politika, asimilasyonda direnme, eşitsizlik ve ulusal baskı politikası gerçek bölücülüktür...)

Yazıda Türkiyede ayrı bir Kürt ulusunun varlığı ve bu ulusun Türk ulusu içinde eritilmeye çalışıldığı, eşitsizlik ve ulusal baskıya maruz kaldığı, Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkı tanınması, ulusal dil ve kültürlerine sahip çıkma imkânı verilmesi gerektiği ifade edilmek suretile yurt ve ulus bütünlüğünü bozucu ulusal duyguları zayıflatıcı Kürtçülük propagandası yapıldığından, yazar ve sorumlu yazı işleri müdürü bulunan Mehmet Özgen hakkında müsbet suçtan dolayı dâva açılmıştır.

Sanığın duruşmayı yapılarak 5680 sayılı Basın K. nun 16/1. maddesi delâletile T.C.K.nun 142/3-6, 173/ son maddesi gereğince tecziyesine, İstanbul 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 28.6.1978 tarih ve 1978/ 102 Mut. sayılı kararı ile toplatılan dergi nüshalarının T.C.K. nun 36. maddesi gereğince müsaderesine karar verilmesi talep ve iddia olunur. 19.7.1978

BAŞYAZI

AMERİKAN DAYATMASINA HAYIR!

Amerikan Senatosu ve Temsilciler Meclisi ambargoyu şartlı olarak kaldırma kararı aldı. İki karar metnini bağdaştırmak için formaliteler bir süre uzayacağa benzer. Türkiye'ye üç buçuk yıldır uygulanan silah ambargosunun hangi gerekçelerle kaldırılmasının düşünüldüğü Senato ve Temsilciler Meclisi tartışmalarında açıkça ifade edilmiştir. Amerikan Kongre üyeleri, «Türkiye yeteri kadar cezalandırılmıştır» diyorlar; «Doğu Akdeniz'de Amerikan çıkarları gereği Türkiye silahsız bırakılmamalıdır; zaten ambargoyu şarta bağlı olarak kaldırıyoruz, Türkiye sözümüzden çıkarsa gene koyarız» diyorlar.

Batı basını da ambargonun kalkmasıyla Anadolu'nun bir Amerikan mevzii durumuna geleceğinden sözediyor. Yeni askeri üslerin açılması söz konusudur. Yani Türkiye, Amerikan saldırı üslerinin yeniden açılmasıyla Anadolu'nun Orta Doğu halklarına ve sosyalist ülkelere karşı bir «Amerikan mevzii» durumuna gelmesine izin verdiği ve kendisine verilecek olan silahları, kendi, ulusal savunması için değil ABD emperyalizminin ve ortaklarının bu bölgedeki çıkarlarının emrettiği hedeflere karşı, ve onların uygun göreceği zaman ve yerde kullanmayı yükümlendiği ve yükümlülüğüne bağlı kaldığı sürece ambargo kalkık duracak, silah ve cephane alabilecek.

Bu durumda hükûmetin dış politikaya yeni yön verme ve daha bağımsız bir çizgi izleme yolundaki vaadleri lafta kalmaktadır. Türkiye toprağında Amerikan komutansında NATO saldırı üsleri yeniden işler hale getirileceğine göre, Sovyetler Birliği ile imzalanan Siyasal Belge de açıkça ihlâl edilmiş oluyor. Amerikan çıkarlarının bekçiliği işlevini yerine getiren bir Türkiye, otomatik olarak İran Şahının ve siyonistlerin müttefiki, bölgemizdeki ulusal kurtuluş hareketlerinin, özellikle Arap halkının hasmı durumuna düşüyor.

Ecevit, ulusal dış politika güden bir hükümetin kabul edemiyeceği koşullar içeren Amerikan Senatosu kararını yorumlarken, bu kararın «olumlu» yanlarının olduğundan söz edebiliyor. O, ancak «sübjektif değerlendirmeler olursa sakıncalar doğabileceğine» işaret etmekle yetiniyor. «Olursa»sı yok. Ambargonun yeniden konup konmayacağını Amerikan yetkililerinin süpjektif değerlendirmeleri belirleyecektir. Bu, Senato kararında açıkça söyleniyor.

Eğer Başbakan Türkiye halkına azıcık saygı duyuyorsa, acı gerçekleri şekere bulayıp bu halka yutturmaya kalkışmasın. Türkiye'nin hangi bataklığa itildiğini, bu hükümetin önünde seçenek olmadığını ya da, daha doğrusu seçeneğin ya Amerikan dayatmasına boyun eğmek, ya da CIA'nın bir kez daha tezgahlıyacağı bir ikinci 12 Mart'a göğüs germek olduğunu açıkça söylesin. Ne çare ki Ecevit'in yetiştiği okuldan gelme politikacılar böyle bunalım anlarında halkın önünde gereken açık yürekliliği gösteremezler.

Parlamenter muhalefete gelince: Düşük MC'nin gayrı — milli partilerinin sözcüleri de Amerikan Senatosunun kararından yakınıyorlar. «En sadık dostun biziz, bu bize yapılır mı?» demeye getiriyorlar. Yunanlıları tercih ettiği için Amerikan yetkililerine sitemler yağdırıyorlar. Yunanlılar gibi başarılı lobicilik yapmadığı için Ecevit'e ver yansın ediyorlar. Bu bayların tümü Amerikancılıkta olsun NATO'culukta olsun kim seden geri kalmazlar. Ama koca Parlamentoda bir Allahın kulu çıkıp da «Egemen bir ulusa böyle koşullar dayatılamaz, bu koşulları reddedelim, gerçekten ulusal bir savunma gerçekleştirelim» diyemiyor.

Oysa halkımızın ulusal politika konusunda tutumu açıktır. O bu tutumunu her vesilesiyle dile getiriyor. «Ulusal savunmanın Amerikan dayatmalarına bağımlı kılınmasına evet mi? hayır mı?» diye bir referandum yapılsa, halkımızın hemen hemen oy birliğiyle «Hayır!» diyeceği açıktır.

Parlamentonun Türkiye kamu oyuna böylesine ters düşmesi, bu ülkede siyasal düzenin

TÜSTAV

ne ölçüde anti — demokratik olduğunun kanıtıdır. Onun için düzenin demokratikleşmesi uğruna mücadele ile ulusal dış politika, ulusal savunma uğruna mücadele birbirinden ayrılamaz, bunlar içiçedir.

Muhalefet sözcülerinin iddia ettiği gibi, Amerikan Senatosunun kararı yalnızca Yunan lobisinin başarısı olarak açıklanamaz. ABD emperyalistleri Yunanistan'a taviz vermek zorundadırlar. Çünkü Yunanistan parlamentosunda etkin bir anti — emperyalist muhalefet var. Yunan halkının değişik kesimlerinin bağımsızlık ve demokrasi özlemini temsil eden bu muhalefet, burjuva politikacısı Karamanlis'i cuntacılardan hesap sormaya ve Yunanistanın NATO'nun askeri kanadından ayrılması kararını almaya zorlayabilmiştir. Vaşington Yunanistan'ı hoş tutmadığı takdirde Karamanlis'in iktidardan düşeceğini ve Yunanistan'ın tümden NATO'dan ayrılabileceğini biliyor.

Ama Türkiye için, hiç değilse şu anda, böyle bir tehlike yakın ufuklarda gözükmüyor. Türkiye Parlamentosunda sözü edilecek bir anti — emperyalist muhalefet yok. Kendilerine halkçılığı, solculuğu yakıştıran bazı parlamenterlerin yakınmaları ancak dar dost çevreleri sınırları içinde kalıyor.

Bugün Türkiye'de sesi duyulan tek bir politikacının bile Amerikan dayatmaları karşısında direnişe geçmemesidir Amerikan yetkilileri ni de, Yunan hükûmetini de küstahlaştıran. Üstelik Amerikan senatörleri, Amerikan hükûmeti ve onların arkasında duran para babaları , İMF gibi, Dünya Bankası gibi uluslararası mali sermayenin kurumlarına el açan iflâs durumunda bir Türkiye'nin, silkinerek işbirlikçi iktidarlarca içine itildiği kısır döngüden kendisini kurtaramadığı sürece her şeye eyvallah diyeceğini hesaplıyorlar.

Türkiye'yi bu utanç verici duruma, iktidarı ile, muhalefeti ile, kurulu sömürü düzeninin savunucusu partiler ve onların iplerini çeken işbirlikçi kapitalistler sürüklemiştir. Bu kısır döngüden kurtuluşun tek yolu var: Emekçi halkımızın ulusal demokratik mücadelesinin yığınsal boyutlara ulaşması, emekçi halkın devrimci şahlanışıyla işbirlikçilerin etkisiz duruma getirilmesi, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'nin gerçekleştirilmesi.

Amerikan Dayatmasına Hayır!

Kahrolsun emperyalizm!

Emperyalizme karşı, faşizme karşı omuz omuza!

ABD Dayatması Reddedilmeli!

TEP Genel Başkanı Mihri Belli, Türkiye'ye uygulanmakta olan silah ambargosunun şartlı olarak kaldırılmasına ilişkin Amerikan Senatosu kararı konusunda aşağıdaki demeci vermiştir:

Amerikan Senatosunun çoğunluğu «Türkiye'nin yeterince cezalandırıldığı» görüşüne varmış ve silah ambargosunu şartlı olarak kaldırma kararı almıştır.

Ambargo henüz kalkmış değildir. Karar Temsilciler Meclisinin onayına sunulacaktır. Bu da basit bir formalite sayılmamalıdır.

Senato kararında söylenen şu: Amerikan hükümeti Türkiye'nin politikasını gözetim altında tutacak ve Kıbrıs konusunda yeteri kadar taviz de bulunmadığı takdirde ambargo yeniden uygulanacaktır.

Bu, daha önce de olduğu gibi Türkiye'nin ulusal savunmasını Amerikan ambargosunun kalkmasına tabi kılmak, açıkça, süregelen dümen suyu politikasını daha da ağır koşullara bağlı olarak sürdürmektir.

Başbakan, Senato kararını «Türkiye ile dostluğa verilen önemin bir göstergesi» saydığını söylüyor. Kurdun kuzuya dostluğudur burada söz konusu olan. Ecevit ayrıca «kararın uygulanması ABD'de bazı sübjektif değerlendirmelere dayanırsa sakıncalar ortaya çıkabileceğini» de belirtiyor. «Dayanırsa»sı yok. Ambargonun yeniden uygulanmamasının «ABD'de sübjektif değerlendirmelere» dayanacağı karar metninde açıkça yazılıdır.

Burada ulusal bir politikanın Amerikan Senatosu kararında ifade edilen koşullarla silah almayı reddetmek olduğu açıktır.

ÖLELİ ON YIL OLDU AMA BUGÜN DE

REŞAT FUAD ARAMIZDA

Reşat Fuad Baraner arkadaşımız öleli tam on yıl oldu. Ama o bugünde aramızdadır, savaşın ön safında yerini tutuyor.

Nasıl? Reşat Fuad cilt cilt kitaplar bırakmadı. Çok yazdı çizdi. Tarihsel anın devrimci eyleminin gerektirdiği ajitasyon ve propaganda niteliğinde yazılardı yazdıkları. Ama bunlar kurulu sömürü düzeninin arşivlerinde saklı, şu anda bunlara ulaşma olanağımız yok. Gün gelecek bu olanağı da bulacağız. Reşat Fuad yaşamıyla aramızdadır. Bu günün proleter devrimcileri sınıf düşmanının baskı güçleri karşısında nasıl davranmalıdır sorusuna cevap ararken Reşat Fuad'ı örnek almaktadırlar.

Poliste nasıl davranılır, zindanda nasıl yatılır? Bu en önemli konularda birbirini izleyen kuşaklar Reşat Fuad'dan çok şey öğrendiler. Farfaradan uzak, kendine güvenden gelme alçakgönüllülük içinde örnek savaşçıydı o. O bu niteliğini sağlam teorik formasyonuna, davaya sarsılmaz inancına, derin kavrayış yeteneğine borçluydu.

O'nun fizik varlığı bizden ayrılalı on yıl oluyor ama proleter devrimcileri hemen hergün ondan söz ederler. Karşılaşılan değişik durumlarda tutum ve davranışlarını saptarken benzer koşullarda Reşat Fuad'ın tuttuğu yol onlar için tutulacak yoldur.

Reşat Fuad benimsediği ve uğrunda koca bir yaşam boyu savaştığı davanın hangi dava olduğu bellidir. O, önünde kurulu düzenin tüm kapıları açıkken bunlara sırtını döndü ve önünde kapıların kapalı bulunduğu emekçi halkın safında yer aldı. İçinde yaşadığımız bu çağın devrimci düşüncesiyle silahlanmadan emekçi halkın davasının güdülemiyeceğini kavradı ve o silahı omuzladı.

Reşat Fuad'ın düşüncesi, hangi sapmalara karşı durduğu, kimlerle omuz omuza savaştığı, hiç bir yanlış anlamaya meydan vermeyecek açıklıkla ortadadır.

O Bolşevik formasyonunda proleter devrimcisiydi. Kendisi en çetin sınavlarda böyle bir devrimciye yaraşır biçimde hareket etmesini bilirdi ve tüm sorumlu arkadaşlardan aynı davranışı beklerdi. En ağır koşullarda devrimci onuruna gölge düşürmeyenlere derin bir sevgi ve saygı ile bağlıydı. Sorumlu durumda olupda poliste, zindanda, mahkemede gereken davranışı gösteremeyenlere karşı yargılarında amansızdı.

1953 sonlarında MK toplantısında ilk soruşturmada baskı kuvvetlerine teslim olan bir sorumlunun parti karar organından çıkarılması o ya konduğu zaman ilk el kaldıran o olmuştu.

Gün geldi bu kişi bir Sosyalist ülkeye sığındı ve bir çok etkenin bir araya gelmesi sonucu bu zaten yurtdışında kendisi gibi birkaç mülteci ile birlikte, tarihsel «TKP» adını kullanarak bir «parti» kurmasına gözyumuldu. Bu «TKP» adını kullanan mülteci grubunun marifetlerinden biri Reşat Fuad'ı ve bazı arkadaşlarını «TKP»den ihraç etmek oldu. İhraç listesine bir iki ajan provakotörün adını da ekleme kurnazlığını gösterdiler.

Bu 1967'de Reşat Fuad'ın ölümünden kısa bir süre önce oldu. Sağlığı pek iyi değildi. Bir enfaktüs krizi atlatmıştı. Ama gözlerindeki devrimci kıvılcım her zamanki gibi parlıyordu.

Bu gülünç «ihraç» olayı Reşat Fuad'ı en derin üzüntülere boğdu. O günlerde bu satırların yazarına dert yandı. «Sınavdan geçmiş ve sağlam unsurlara nasıl yapabilirler bunu», diyordu, «Ev sahipleri nasıl tepki göstermez. İsmail ne halt ediyor?» diyordu.

Muhatabı «Aldırma, sen o mülteci 'örgüt'üne üye değilsin ki, seni oradan ihraç edebilsinler, Sen hep hakiki örgütün adamı oldun» diyordu. Ama bu sözler onu teselli etmiyordu.

Bu rezilce olay Reşat Fuad'ın ölümünü hızlandırmıştır. Hastalığında, ölümünde Türkiye solunda sağlam ne varsa Reşat Fuad'ın yanındaydı. Bugün de yanındadır.

Ama ona başkaları da sahip çıkar görünüyor. Pekincilerin üzerinde durmaya değmez. Onlar bir yandan savaş arkadaşlarına söverken Mustafa Suphi'lere, Şefik Hüsnü'lere, Reşat Fuat'lara sahip çıkar görünme kurnazlığıyla sözde kendileri-

ne bir tarihsel dayanak oluşturacaklar. Bu oyunu kimse yutmaz.

Ama bu oyunu oynayan yalnız Pekinciler değil. Mülteci grubu ve bu grubun başındaki I. Bilen, o ünlü «ihraç» kararını veren sanki kendileri değilmiş gibi bugün yayınlarında Reşat Fuad'a övgüler düzüyorlar. Bu günah çıkarma ile onlar işin içinden sıyrılamazlar. Hele Reşat Fuad'ı her zaman omuz omuza savaştığı yoldaşlarından Şefik Hüsnü'den ve ötekilerden ayırarak yalnız ona kadirbilirlik göstermeye kalkışmak Pekincilerin oyunundan bile çirkindir.

Evet Reşat Fuad aramızdadır. Ama hareketimizin bu sağlam unsurlarının safında, gerçek proleter devrimcilerinin arasında.

Reşat Fuad (1900-1968)

12 Ağustos 1968'de, Reşat Fuad'ın mezarı başında Mihri Belli'nin konuşması.

Reşat Fuad öldü. On yedi yılı kapitalizmin zindanlarında geçen yarım yüzyıllık devrimci mücadele hayatı sona erdi.

O'nun devrimci eylemi Yüksek Öğretmen Okulu sıralarında öğrenciliğinden başlar. Emperyalistlerin işgali altında mütareke yıllarının İstanbul'unda 1920, 1 Mayıs İşçi Bayramı günü, emekçiler büyük bir gösteri yürüyüşü yaptılar. İstanbul proletaryasının bu anti-emperyalist çıkışını öğrenci gençlik adına Talebe Birliği Başkanı olarak selâmlayan Reşat Fuad idi. O daha yirmi yaşında bir üniversiteli iken toplumdaki en güvenilir devrimci gücün emekçiler olduğunu sezmiş ve emekçi - aydın dayanışmasını kurmak için payına düşeni yapmıştı.

İstanbul'un kurtuluş gününde, sonradan «Köy Enstitülerini Kapatan Eğitim Bakanı» olarak ün salacak olan adaşının başında bulunduğu hilâfetçi grubun karşısına dikilen O'ydu. Hilâfetçilerin girdiği, gerici slogan yazılı bezi kendi eliyle kara boyaya bulayan genç öğrenci lideri de Reşat Fuad idi.

Zaferden sonra yüksek öğrenimini parlak bir biçimde bitiren Atatürk'ün teyze zadesi Reşat Fuad'ın önünde bütün kapılar açıktı. Ama O eğitimini yeterli bulmadı. Almanya'ya gitti. Liebknecht'lerin Rosa Luxemburg'ların izlerini hala taşıyan Almanya'ya. Orada Spartakist geleneği sürdürenler safında kendi doğal yerini buldu.

Reşat Fuad yirminci yüzyılda Türkiye'nin çığrını açtığı Milli Kurtuluş Savaşlarıyla dünya proleter sosyalist hareketi arasındaki bağı görmüş ve çağımızda sonuna kadar tutarlı biricik devrimci yolun proleter devrimciliği yolu olduğunu kavramıştı. Ve Reşat Fuad o yolu tuttu. Çetin bir yoldu bu yol. İşkenre odalarından, tecrit hücrelerinden, hapishanelerden geçen çetin bir yol. Ve Reşat Fuad o yolda yürüdü. Yılmadan devrimci şerefini yüksek tutmasını bilerek yürüdü, gözünü ayırmadığı önündeki ufuklarda, geleceğin her türlü sömürüden arınmış, ileri, mutlu Türkiye'sini görerek yürüdü.

O çetin yolda, kurallara uygun biçimde yürümek, her babayiğidin harcı değildir. Gerçek devrimcinin özelliklerini taşımak gerekir. Yürüyebilmek için o yolda, devrimci misyonun gerektirdiği yeteneklere sahip olmalısın; en derin anlamıyla yürekli olmalısın.

Reşat Fuad devrimci misyonunun tam bilincinde idi. En çetin sınavlarda başı dik tutabilmesi bundan ötürüdür. Güdük burjuva parlamenterizminin ürünleri icazteli oportünistlere karşı durduğu küçümseme bu derin devrimci bilinçten ileri gelir.

Toplumdaki çeşitli eğilimleri değerlendirme ve bunlar karşısında doğru devrimci davranışı saptama konusunda güçlüydü. İçinde yaşadığımız aşamada, bugünün milli kurtuluş mücadelesi şartlarındaki Türkiyesi'nde tek doğru devaimci çizgi olarak milli demokratik devrimi savunması bundan ötürüdür.

Reşad Fuad devrimcinin o zorunlu özelliğine sahiptir. En derin anlamıyla yürekliydi. Enfaktüs bile gözlerindeki devrimci kıvılcımı donuklaştıramamıştır.

Kurulu sömürü düzeninden yana olan güçler onun so nnefesine kadar, siyasi eylemden mutlak uzak tutulması gereken «tehlikeli adam» saydılar. Türkiye sosyalizminin ona en çok muhtaç olduğu bir dönemde Reşat Fuad'ı karanlık han odalarında fatura tercüme etmek zorunluluğunda bıraktılar. Reşat Fuad'lı bir sosyalist harekete, yani gerçek sosyalist harekete tahammülleri yoktu.

Böyle güçlü bir arkadaşımızı kaybettik. Reşat Fuad'lar yüzlerle gelmez. Onlarla da gelmez onun için kaybımız büyüktür. Ve tek tesellimiz, onun bu kadar bilinçle, bu kadar yürekle savunduğu Türkiye emekçileri davasının zaferine O'nun taşıdığı sarsılmaz inancı bizim de paylaşmamızdır.

Ölüm yokki

Aşağıdaki dizeler, arkadaşımız Arif Damar'ın «Ölüm Yok ki» şiirinden bir bölümdür.

Gözü arkada kalmaz devrimcinin
Bilir ki
LENİN
Şeyh Bedrettin
Şefik Hüsnü Reşat Fuat
Bencilliğe hoyratlığa körlüğe inat
Sürdürülen savaş
Önde yürüyen öncü
Onlarsız olmaz ki
Ölüm yok ki
Boyun eğmemiş dayatmışsak
Elden ele geçmişse bayrağımız
Değeri biçilmez bir nice yiğit
Ölüm yadsıdı ondan
Ölümü hiçe sayıp
Ölüme meydan
Okuduklarından
Ben belledim
Ben derim ki
Ölüm yok ki
Ölüm yok ki

REŞAT AĞABEY

Hani, kimi değerli kişilerin ardından: Yeri doldurulamayacak, denir; bu Reşat Fuat için, ölümünden sonra geçen yıllarda yaşamın doğruladığı bir gerçektir. Türkiye solunun bugün içinde bulunduğu durum karşısında, insan onu nasıl arıyor yokluğunun bıraktığı boşluğu nasıl derinden kavrıyor. Sosyalizmin biliminde tek kişinin, o ne denli üstün bir önder de olsa önemi, yeri sınırlıdır. Ama, gene de bizler, onun yaşarken, sosyalist çevrelerdeki etkinliğini bilenler: yaşasaydı, böyle olmazdı, demekten kendimizi alamıyoruz.

«Yeni Edebiyat» «Yürüyüş» dergilerinin okuyucusuydum 1940—43 yıllarında. Bu dergilerdeki Ali Rıza, Necmi Akalın, Suat Derviş adı altında çıkan yazıların Reşat Fuat'ın yazdığını çok sonraları öğrenebildim.

Türk edebiyatına toplumcu gerçekçi sanat anlayışını bu dergiler getirdi. «Yeni Edebiyat» dergisindeki roman eleştirileri de Reşat Fuat'ındır. Eşi Suat Derviş sağlığında bunu açıklamadı. Ama, Suat Derviş'in romanlarıyla bu eleştiriler incelenirse, açıkça görülüyor, o yazıları Suat hanımın yazamıyacağı.

1945 yıllarında Reşat ağabeyin «1944 Davası Savunması»nı okumak olanağını bulmuştum. Ne kadar derinden etkilendiğimi bugün bile anımsarım. Savunmanın ayrıntılarını unuttum. Ama onun yargıçlara söylediği cümle aklımdadır: «Bugüne kadar, düşüncemin, inancımın yanlış olduğunu hiç kimse bana kanıtlayamadı.» Belki bu sözcüklerle söylenmemiştir bu cümle, ama anlamı buydu.

1943 yılında ressam Faris Erkman adıyla çıkan «En Büyük Tehlike» adlı kitabı da okumuştum; benim gibi yaşı elliyi geçmiş «eski tüfekler» bu kitabın, o günün koşullarında ne denli etkili olduğunu yakından bilirler. «En Büyük Tehlike» bugünkü gibi o zaman da faşizimdi. Gümüş iktidarı toplama kararı alıncaya kadar, kitap toplanmış, kapışılmıştı.

Evet, o kendisi için hiçbir şey istemedi.

Ben kendisini 1951 TKP tutuklamasında Harbiye Askeri Ceza Evinde tanıdım. Yaşı o zaman elliyi geçmişti. 1950 deki «Genel Afla» hapishanelerden çıkmış, bir yıl dışarda kalmış kalmamış yeniden tutuklanmış, iki yıl Sansaryan Hanında (Emniyet Müdürlüğü olan bu bina, 1951 tutuklaması sırasında Bakanlar Kurulu kararıyla «Muvakkat Ceza Evi» sayılmıştı). 1944 de olduğu gibi uygulanan bütün işkencelerden geçmiş, devrimci onuruna gölge düşürmemişti.

Ancak birkaç ay o büyük insanla birlikte kaldım. «Tahliye ettiler» beni. İçerdeki tütün işçi-

TÜSTAV

lerinden büyük çoğunluğu sosyalizmle ilgili ne biliyorlarsa ondan öğrenmişlerdi. İçeri düşmeden, basılmamış olarak okuduğum «Ekonomi Politik» de onu çevirisiymiş.

1957 yılında bugün çok ünlü bir yazar olan Atillâ İlhan'la beni toplatılan, yargılanmakta bulunduğum şiir kitabım «Günden Güne» üstüne konuşuyorduk. Hiç unutmam Atillâ aynen şöyle söyledi: Sen Reşat Ruatla ilişkini sürdürürsen, çıkacak bütün kitapların toplatılacaktır.

Kendisine Reşat Fuat'ın hapiste olduğunu söyledim, ekledi: Canım, Reşat Fuat olmazda onun gibilerle!..

Bu siyasi polisin değişmeyen, sanatçılara uyguladığı görüş, politikadır: Devrimci sanatçıyı, devrimci militan çevrelerden soyutlamak...

Reşat Fuat yaşarken her zaman her yerde katıksız bir sevgi, saygı gördü. Ona işkence yapanlar bile sonunda saygılıydılar ona karşı «Düş mana ağı, dosta şeker» di o.

Yaşamı savaşım içinde hapiste, işkencede, sürgünde çilelerle geçti. Ama mutluydu. Bu çok önemlidir. Egemen burjuvazi işçi sınıfının devrimcilerini mutsuzluğa zorlar. Bütün yaptıklarının amacı budur. İşçiden, emekten yana savaşım verenleri mutsuzluğa sürüklemek ister. Onları yıkmak, kendilerine olan saygılarını yoketmek, sindirmek.

Bu baskı, Reşat Fuat'da başarılı olamamıştır. Ben derim ki en değerli insan kendisi için hiçbir şey istemeyen insandır. Yalnız mutluluk isteyen insandır. Bir devrimci için mutluluk da J. Fuçik G. Peri, Hasan Basri gibi yeri gelince ölmesini bilmekte de saklıdır.

Ben diyorum ki, madem Reşat Fuat yaşarken bilinmek yani ün bile istemedi, öldükten sonra da adı kalsın, unutulmasın istemedi, yaşayan devrimcilere düşen görev onu herkesten çok sevmek, değerlendirmek, yaşatmaktır. Ençok böyle insanlar buna lâyıktır.

Bu arada yiğit devrimci kardeşlerim, arkadaşlarım: Şevki Akşit, Mustafa Arhavi, Erdoğan Berktay daha nicelerine devrimci selâmlar, saygılar sunuyorum.

Reşat Fuad'ları yaşatmalıyız. *A. D.*

Reşat Fuad Baraner'i Saygıyla Anıyoruz

Son nefesini verirken de devrime olan inancını tüm ciddiyetiyle muhafaza etmişti...

Reşat Fuad Baraner, yaşlı olsun, genç olsun, işçi olsun, aydın olsun, her devrimcinin, her vatanseverin daha karşılaşır karşılaşmaz hemen kaynaştığı bir devrim öğretmeni, bir devrim militanı arkadaş, bir ağabeydi. Siyasi irtica (...) onu bir numaralı düşman bellemişti.

Reşat Fuad Baraner'in ayak parmakları tüm kırıktı (...) bizim koşullarımızdaki bir ülkede, kendini devrime adamış bir adamın geçirdiği tevkifatların, çekildiği falakaların haddi hesabı yoktur. Hele bu adam Reşat Fuad gibi devrimci eylemin cefakar öğretmeni ve militanı ise,

O'nu kaybetmemizde çektiği bu işkencelerin, uzun hapislik yıllarının etkisi büyüktür kuşkusuz. O, bu işkencelerde ve hapislik yıllarında devrimci militanlığını (...) kaybetmemiş, siyasi irticai her seferinde yenik düşürmüş, devrim bayrağını genç nesillere teslim etmekte başarılı olmuştur.

(TÜRK SOLU - 12 Ağustos 1959)
Şevki AKŞİT

HÜMANİZM

Feşat Fuad'ın ömrü illegalitede geçti. O'nun illegal siyasal yazıları emniyet arşivlerindedir. Bunlardan eski tüfeklerin bugün hayranlıkla anımsadıkları bir tanesi, tek parti CHP'nin Altı Ok'u kabul ettiği günlerde Reşat Fuad tarafından kaleme alınmış ve gizli olarak yayınlanmıştı. Bunda CHP'nin sahte devrimciliğinin içyüzü anlatılıyor, bu partinin emekçi düşmanı politikası kınanıyordu. Broşürün adı «Altı Ok - Altı Kazık» idi.

Ne çare ki ne bu broşür ne de öteki illegal siyasi yazılar bugün elimizde yok. Hiç kuşkusuz gün gelecek bunlar saklı bulundukları arşivlerden sağlanıp Türkiye okuruna iletilecektir.

Reşat Fuad en ters koşullarda bile legal yayın olanaklarından yararlanmanın önemini iyi kavrayanlardandı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında sıkıyönetim altındaki İstanbul'da «Yeni Edebiyat» dergisinin yayınlanmasına önayak oldu. Solda yer alan belli başlı yazar ve şairler «Yeni Edebiyat»a katıldılar. Nazım Hikmet şiirlerini cezaevinden gönderirdi «Yeni Edebiyat»a. Hazan İzzettin Dinamo'lar, Abidin Dino'lar derginin yazarları arasındaydı. Suat Derviş, Neriman Hikmet yöneticileriydi. «Yeni Edebiyat»ın Türk yazınında devrimci gençliğin kök tutmasında önemli katkısı olmuştur. Aşağıda «Yeni Edebiyat»da yayınlanan «Hümanizm» adlı yazıyı olduğu gibi yayınlıyoruz. Genç kuşaklar dili yadırgıyacaklardır.

Bu yazının bir de öyküsü var: Yeni Edebiyatçılar komünizm propagandası yaptıkları iddiasıyla İstanbul 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılandıklarında, «Hümanizm» yazısı da suç kanıtlarından biri olarak savcılıkça gösteriliyordu. Duruşma arasında yazı mahkeme kâtibine okutuluyor. Adamcağız, kasıtlı olarak değil, cahilliğinden yazıda sık sık geçen «hümanizm» sözcüğünü «komünizm» diye okuyor. Sanıklar ilkden düzeltmeye çalışıyorlar, «Komünizm değil, hümanizm» diye. Ama gayretleri boşuna. Kâtip direniyor. Sonunda onlarda vaz geçiyorlar düzeltmekten.

Reşat Fuad bu olayı anlatırken, «Kâtip baskın çıktı. Bizim 'Hümanizm' yazısını mahkeme 'Komünizme övgü' olarak değerlendirdi» derdi.

HÜMANİZM

Ediplerimizin ve münevverlerimizin son senelerde sık sık kullandıkları bir mefhum vardır: Hümanizm.

Çok sık tekrarlandığı halde hümanizm mefhumu, maalesef Türk okuyucularının anlayabilecekleri şekilde açık anlatılmamış, tarif edilmemiş bulunmaktadır. Ve zannediyoruz ki, bu mefhum, esasen bizzat kullananlardan bir çoğu için de henüz müphem ve sislidir ve bir meta halinde olduğu gibi garpten ithal edilirse ileri bir iş görülecek zannedilmektedir. Bunun içindir ki, biz gazetemizin okuyucularına gücümüz yettiği kadar hümanizmanın mana ve mahiyetini kısaca aydınlatmak istiyoruz.

Eski Yunan ve Roma devirlerinde Perikles, Marius vesaire gibi büyük insaniyetçilerin alelâde fertlerle, asil ve kibar, fakirle zengin farkı gözetmiyen hümanizmleri vardı, biz bunlara temas edecek değiliz, bizim mevzuumuz modern hümanizmdir.

Hümanizm sözü, latinceden insani manasına gelen «Humanus» kelimesinden çıkmıştır. Hümanizm, Rönesans devrinde yeni doğmuş olan ticaret burjuvazisinin, derebeyliğin ve katolik kilisesinin tahakkümüne karşı açtığı mücadele seyrinde tekemmül etmiş ileri bir cihan görüş tarzıdır. Hümanizm, insanlar için şahsî serbestlik isteyen, onlar arasında, asalet farkı tanımayan, insana ve onun tefekkürüne inanmak esasına dayanan, ilimde inkişaf serbestliğine taraftar ve müspetliği kabul eden bir cihanı telâkki tarzıdır.

XIV. - XV. asırlarda İtalya'da başlayan hümanizm XVI. ve XVII. asırlarda Garbi Avrupa'nın diğer memleketlerinde de inkişaf etmiştir. Burjuva hümanizmi Büyük Fransız İhtilâli'ne tekaddüm eden zamanlarda, XVIII. asırda Fransa'da en yüksek merhalesine ulaşmış bulunuyordu.

Hümanizmin asırlarca süren bir tarihi vardır. Ve cemiyetteki tekâmül, içtimaî sınıfların mahiyetleri ve insanların birbirlerile olan münasebetlerine bağlı olarak bir çok değişikliklere maruz kalmıştır. Nitekim, onyedinci ve onsekizinci asır hümanizmi, demokratik inkılâplar hümanizmi, burjuva hümanizmi idi.. İçtimaî değişikliklerde elebaşı olan idareci sınıfın halk kitlelerine karşı olan münasebet ve vaziyetinden bu tebeddülât üzerinde mühim tesirleri vardır. Müstahsil kuvvetlerin inkişafına engel olan, geri ve dar istihsal şartlarile, cemiyetin tekâmülün set çeken derebeyliğin imhası zamanında, burjuvazi, cemiyetteki değişikliklerin idarecisi idi. O idareciliğini, hem siyasi, hem de fikri sahada tahakkuk ettirebiliyordu. Çünkü onun bu içtimaî değişikliklerdeki, siyasî, içtimaî ve iktisadi menfaati, halkın menfaatine uygun düşüyordu. Derebeylik münasebetlerinin kat'i tasfiyesi, köy ve şehir halkının da işine geliyordu. Bu itibarla, bu devir burjuva hümanizminin müspet ve müterakki rol oynadığı bir serpilme devri olarak tavsif edilebilir.

Fakat bu sınıf, kendi ihtiyaç ve isteğine kâfi derecede uygun içtimai nizamı kuruj, inkişafı imkânlarını emniyet altına aldıktan sonra, sınıf menfaatleri onu, mevcudu müdafaada, halka karşı vaziyet almağa sevk ve mecbur etmiştir. Böylelikle bu hümanizmin, içtimai karakteri de değişmiş ve artık eskimiştir. İnkişafının muayyen bir merhalesinde, bu yeni nizam cemiyete öyle bir iş bölümü sokmuştur ki, artık insanlarda ne şahsı serbestliği, ne tefekkür hürriyeti kalmamış, muazzam istihsal makinasının alelâde basit bir çarkı haline düşmüş olan fertlerin şahsiyeti ve yaradış kabiliyeti körlenmiş, büsbütün ortadan kalkmıştır.

Artık eskiden bu hümanizm, bir taraftan müs tahsil kuvvetlerin müterakki inkişafını tasdik, ve bu dar ve keskin işbölümünü, gayri insani olarak tavsif gibi bir tezada düşmüş oluyordu. Bu iş bölümünün, hayatın her sahasını bütün şiddetiyle kendi tesiri içine alması üzerine de bu tezad

büsbütün keskinleşmiş ve idareci sınıfın ideolojisi, kat'i olarak, yalnız dar sınıf menfaatlerini koruyan ve halk aleyhtarı bir karakter alınca da, büsbütün arap saçı gibi karışmış ve halledilmez olmuştu. Garbî Avrupa'da inkilâpçı demokrasinin tereddisi ve geriye rücuu, evvelce hakikaten ileri olan garp hümanizmine, artık mürteci bir mahiyet vermiştir.

İnsana, hakikaten hürriyet ve hak tanıyabilmesi için hümanizm bugün artık kendini yenilemek ıztırarındadır. Bu da, inkişafına lâyık olduğu değeri veren, ırk ve milliyet farkı gözetmeksizin, insanlığın tazyik ve soygundan, şahsiyetleri öldürüp, fertleri köleleştiren bugünkü iş bölünmünden kurtarmayı istihdaf eden şeklidir. Ve ancak o zaman, eski hümanizmin bir türlü halledemez olduğu tezat da ortadan kalkmış olur.

Ali Rıza
YENİ EDEBİYAT
15 İkinciteşrin 1940, Sayı: 3

IMF'NIN ÇİZDİĞİ YOLDA

TOPLUMSAL ANLAŞMA YA DA ÜCRETLERİN DONDURULMASI

Hükümet ile Türk-İş arasında imzalanan «Toplumsal Anlaşma» adlı belge geniş yankılar uyandırdı. Günlük basında bu uzun metin hala tartışılıyor. Herkes, bu konuda fili tarif eden körler gibi çeşitli yorumlar getiriyor. Oysa durum apaçıktır. CHP ağırlıklı iktidar, yoğun bir toplu sözleşme döneminin yaklaştığı bir sırada, kamu kesimindeki ücret artışlarını frenleme amacına yönelik bir uzlaşma için Türk-İş ile masaya oturmuş, üst perdeden «tarihsel» diye nitelendirdikleri bir metin üzerinde anlaşmaya varmıştır. Bu anlaşma, emperyalizmin mali kurumu IMF'nin dikte ettiği istikrar tedbirlerine tıpatıp uygundur.

Toplumsal anlaşma, «gerekli uyumu sağlamak üzere» tüm kamu kesimi için bir çerçeve anlaşması yapılmasını da öngörüyor. Aynı metinde «bir dönem içinde işyeri ve işkolu esasına göre ayrı ayrı toplu sözleşmeler yapılmaması» önerilmekte, bir tür grup sözleşmesi yöntemi ile komu kesimindeki işçi sınıfının başı bağlanmak istenmektedir. İşbirlikçi sermayesinin TİSK (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu) ve MESS (Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) aracılığı ile Maden-İş'e dayatıp kabul ettirdiği grup sözleşmesi yöntemi, bu defa Kamu İktisadi Teşebbüslerinin (KİT) patronu devlet ile bu kesimin sendika ağaları arasında gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. İşçileri işkolu düzeyinde toptan satmaya elverişli bu toplu sözleşme yöntemi, yıllanmış sendika ağaları için biçilmiş kaftandır.

Dün MC iktidarına hulus çakanların, bugünkü iktidara da kuyruk sallayacakları kuşkusuzdur. Ne de olsa yeni koalisyon küçük bir milli koalisyon denemesidir. Egemen çevrelerin yanıbaşında, Halil Tunç'lar Sadık Şide'ler yıllardır «milli koalisyon», «büyük koalisyon» önerileri ile CHP ile AP'yi göreve davet etmiyorar mıydı? Faşist cephenin yarattığı bu «Anarşi» ortamında, «çalışma barışının» işçilerin sırtında kurulması için tarafların «tarihi»! bir metin imzalamaları gerekiyordu. Şimdilik yapılan sadece budur ve çerçeve anlaşması ile, grup sözleşmeleri ile burjuvazinin yararına bir «çalışma barışı»nın arkası getirilmeye uğraşılmaktadır.

Ecevit'in, boğaza kadar borçlu bulunulan emperyalist metropolleri ziyaret etmek üzere yurt dışına çıkarken verdiği demeç hatırlardadır. Başbakan, dünyanın hiç bir yerinde görülmeyen sorumsuz ücret artışlarından söz etmiş ve buna bir çare bulunacağını kararlılıkla belirtmişti. Şimdi çare uzun bir metin halinde sosyal edebiyatla kamufle edilmeye çalışılarak ortaya konmuştur.

Ecevit, sanıldığı gibi ücretlerin dondurulmasının söz konusu olmayacağını, aksine yüksek artışlar düşünüldüğünü, biraz telaşlıca açıkladı. Oysa olan nedir? Toplumsal Anlaşma'da açıkça, 1976 yılının gelir düzeyinin korunacağı «taahhüt» edilmektedir. Yani Ecevit'in deyimiyle «Dünyanın hiç bir yerinde görülmeyen(!)» ücret artışları frenlenecektir.

Enflasyon ve pahalılık cehennemi Türkiye'de kimsenin ücretleri rakam olarak dondurmaya gücü yetmez, söz konusu olan gerçek ücretlerin dondurulmasıdır. Bu nokta, sosyal edebiyatla dolu Toplumsal Anlaşma'da yapılan en somut açıklamadır. Böylece, işçilerin eseri olan verimlilik artışlarından, milli gelir artışlarından yararlanmak için gereken sendikal mücadele engellenmektedir. Oysa bu bağımlı kapitalizm şartlarında bile, Türkiye'de milli gelir 1976'da yüzde 6, 1977'de yüzde 4 civarında bir artış göstermiştir. Milli gelir artışları yanında, sözde «yönetime katılma» vaadleri karşılığında sağlanmaya çalışılan ek verimlilik artışları da işçinin elinden alınmak istenmektedir. Gittikçe sağa kaymasına rağmen kitleler ile bağlarını sürdürmeye çabalayan iktidarın, işçi sınıfımızdan sağlanan bu artı-değerleri, büyük ölçüde işbirlikçi sermayenin KİT'ler aracılığı ile desteklenmesine, iş hacmini genişletmeye kullanacağı açıktır. Böylece sağlanacak kısmi üretim artışı ile, işsizler ordusundan ufak bir bölüme, dondurulmuş ücretlerle çalışma olanakları yaratma hesapları da yapılmaktadır.

«IMF'li Çözümlere Hayır» sloganı ile işe başlıyan bu iktidar, kendine özgü bir biçimde adım adım emperyalizmin ve işbirlikçi sermayenin istikrar programını uyguladı. Yüksek bir devalüasyonla işe başladı, pahalılığı alabildiğine arttırdı, işçi, memur, küçük üretici tüm emekçi kesimlerin yoksullaşması sürüp gitti, yatırımları kısıp işsizliği yaygınlaştırdı. Böylece, işbirlikçi sermaye ile büyük toprak sahiplerinin yarattığı ekonomik bunalımın yükü emekçi halkımızın sırtına Ecevit umudu ile bindirildi. Şimdi ABD emperyalizminin başlıca parasal kuruluşu IMF'nin istikrar programı uygulanıyor, ücretlerin dondurulması operasyonuna girişiliyor. Tüm burjuva basınında pahalılığın nedenini ücretlerde arayan bayatlamşı teoriler yeniden ısıtılıp ortaya sürülerek... Toplumsal Anlaşma da dolaylı olarak bu teoriye dayandırılmaktadır. Bu yüzden bazı yanlarını eleştirmelerine rağmen büyük sermaye sözcüleri anlaşma girişimini olumlu karşılamışlardır. Çünkü Toplumsal Anlaşma'da ücretler 1976 düzeyinde dondurulurken fiatların dondurulmasından söz eden yok.

★

Devletin patron olduğu kamu kesiminden sonra sıra, bağımsız sendikalarla DİSK'in egemen olduğu özel sektör fabrikalarına gelecektir. Anlaşmadan birkaç gün sonra, basına yaptığı açıklamada Ecevit, DİSK ile bazı konularda anlaşmışken geri çekilmelerinden üzüntü duyduğunu belirtti, anlaşma umudunu taşdıklarını ekledi ve «toplumsal anlaşma dışında kalan sendikaların hiç kuşkusuz bazı güçlüklerle karşı karşıya kalacaklarını» vurgulamayı ihmal etmedi.

Günlük basında Toplumsal Anlaşma'yı «Devrim» olarak nitelendirip kantarın topunu kaçıran ilerici yazarlar da çıktı. Salt ekonomik mücadele ile yetinen sendikacılık yerine bu anlaşma ile toplumsal sendikacılık başlıyormuş. Olan nedir? Bugüne kadar Amerikan tipi sendikacılığı destekleyen egemen çevreler, bunun defterinin dürüldüğünü gördüklerinden uzunca bir süredir bazı ilerici adımlar atmanın sancılarını yaşadılar. Öyle bazı değişiklikler, onarımlar yapmalı ki, düzende pek bir değişiklik olmasın. Böylece gelişmiş Batı Avrupa kapitalist ülkelerinde reformist iktidarlar tarafından uygulanan işçi sınıfı ile ücretlerin dondurulması temelindeki anlaşmalar esas alındı ve İskandinav tipi sendikacılık anlayışı Ecevit ekibi tarafından gündeme getirildi. Bu, CHP ağırlıklı iktidar için devrimci sınıf sendikacılığının aktif desteği yerine sınıflar arası uzlaşmacılığa dayanan sendikacılık desteğine sarılmaktır. Kuşkusuz bu, Türk-İş'in Amerikancı sarı sendikacılığından ileri bir adım gibi görünebilir ama DİSK'i ve bağımsız devrimci sendikacılığı çevirme harekâtını amaçlayan, egemen sınıflar yararına geri bir çizgiyi ifade eder.

Toplumsal Anlaşma'nın gerici niteliklerini örtebilmek için metinde çalışma yasalarındaki düzenlemelerden söz edilmekte, iş yasasının 13., 17., ve 24. maddelerinin yeniden ele alınacağı, referandum ilkesinin yasallaştırılacağı vaad edilmektedir. Bu da yem borusundan başka şey değildir.

Toplumsal Anlaşma'da işverene işçileri başka yere tayin yoluyla işden çıkarma yetkisi veriliyor. Bu, kötüye kullanmaya açık bir yetki.

Kısaca söz konusu olan enkazı IMF planınca işçi sınıfına kaldırtmaktır.

TAHLİLLERİ YANLIŞTIR

Emperyalizm her girdiği yerde feodal güçlere de dayanır ve bu dayanağını korur da. Türkiye bu bakımdan istisna değildir. Emperyalizmin sömürü alanı olan bir ülkede, ülkenin bağımlı durumu sürdükçe gerçek bir toprak reformu, feodal ilişkilerin tasfiyesi anlamında gerçek bir demokratik devrim olması bu yüzden mümkün değildir. Onun için Türkiye'de anti-emperyalist ve anti-faşist mücadele kaçınılmaz olarak emperyalizmin müttefiki ve faşizmin dayanağı olan feodal güçleri de hedef alacaktır. Feodal ilişkileri barındıran bir ülkede devrimcilerin saldırılarını bu gericilik kaynağı üzerinde yoğunlaştırmaları devrimci görevdir. Bu devrimci görevi vurgulamaları da doğaldır. Doğal olmayan emperyalizmin beslediği faşizmin bu dayanağını, sosyalistlerin işi gücü bırakıp sayfalar boyunca kalem oynatarak önemsiz göstermeye kalkışmalarıdır.

Türkiye'de «egemen ittifak içinde ağanın rolü hiç mertebesindedir» diyen kimse 1950-1960 döneminde başbakanlık sandalyesinde tam on yıl süre ile bir çiftlik beyinin nasıl oturabildiğini, ve bugün de on yıl iktidar olmuş bir sağcı partinin (AP'nin) liderliğine parlamenterliği sülalesinden miras yolu ile intikal etmiş şeyh oğlu şeyh bir Kâmuran İnan'ın en güçlü aday olabildiğini, 12 Mart açık faşizmi döneminde feodal ilişkilerin en yoğun olduğu bir bölgeden gelip başbakanlık yapan bir Ferit Melen olayını açıklamak zorundadır. Bu gerçeklere göz yummak, kâğıt üstünde medrese tahlilleri yaparak Türkiye'nin düzeninin feodal ilişkileri barındıran bağımlı kapitalizm olduğu gerçeğini gözlerden gizlemeye kalkışmak devrimci tutum olamaz.

★

Burjuvazi tahlilleri de aynı cinstendir ve yanlıştır.

Söylenen özetle şu: Bir ülkede feodal unsurlar güçlü ise o ülkede burjuvazi milli olur. Çünkü emperyalizm kapitalizm öncesi unsurlarla ittifak kurar, bu unsurlara arka çıkar. Emperyalistlerin «bu işbirliği genellikle kapitalizm öncesinin egemen güçleri ile yapıldığı için, yabancı tekellerin doğrudan temsilcisi veya yerli ortağı kompradorlar veya işbirlikçiler dışındaki burjuvazi emperyalizme karşı tavır aldığında, feodaller başta olmak üzere gerici egemen güçleri de karşılarında bulurlar» (sayfa 151).

Çok doğru, emperyalizme el kaldıran feodallere (ve işbirlikçi burjuvaziye de) el kaldırmış olur; nasıl ki feodallere el kaldıran emperyalizme de el kaldırırsa. Onun için bağımsızlık mücadelesi demokrasi mücadelesinden ayrılamaz. Ama Türkiye'de kapitalizm öncesi güçler kendi kendine etkisizleştiği için ulusal burjuvazi de dış kapitalizm ile bütünleşme sürecine girmiş ve «kapitalizm öncesi artıkların esas anlamda temizlenmesi ile birlikte anti-emperyalist nitelikli burjuva kesimin toplumsal fonksiyonu genellikle sona eriyormiş (sayfa 160). Ve bu sürecin Türkiye'de 1950'lerde tamamlandığı iddia ediliyor. Sav şu: Feodal kalıntılar önemli ise, milli burjuvazi vardır, değilse yoktur. Çağımızın gerçekleri bu savı doğrulamıyor.

Batının gelişmiş kapitalist ülkelerinde feodalizmin kökü kazındıktan çok sonra da burjuvazi ulusal nitelik taşıyordu ve egemen güçtü. Öte yandan kapitalizmin son aşamasına varmış bulunduğu bu çağda öyle sömürülen ülkeler var ki, orada kapitalizm öncesi ilişkiler güçlü olduğu halde toplumsal ağırlığı olan bir milli burjuva sınıf yoktur. Örneğin bu gün Afrika'da ulusal kurtuluşunu gerçekleştirmiş ya da bu uğurda savaşmakta olan kapitalist gelişmede çok geri birçok ülkede «milli burjuvazi» diye nitelendirilebilecek bir sınıfın ulusal güçler safında bir ağırlığı yoktur ve bu ülkelerde devrimci harekete burjuvazi ve işçi sınıfı dışında sosyal sınıf ve katmanlar ağırlıklarını koymaktadır. Yani bu ülkelerde güçlü kapitalizm öncesi ilişkilerin varlığı (küçük burjuvazi dışında) bir milli burjuvazinin varlığının kanıtı olmamaktadır.

«Doğuda ulusçuluk, Proleter Enternasyonalizmi ve Devrimci Süreç» başlıklı önemli yazısında Georgi Kim şöyle diyor: «Doğunun birçok ülkesinde ,özellikle Afrika'da kapitalizm ve dolayısı ile modern burjuva sınıf göreli olarak azgelişmiştir. Bu ülkelerin toplumsal yapısında egemen olan küçük burjuva ve gelişmiş olmayan kapitalist devletlerde tam benzeri olmayan ara katmanlardır; toplumsal psikolojileri bakımından bu katmanlar küçük burjuvazinin yanında yer alırlar. Burada söz konusu olan burjuva ulusçuluğu değil küçük burjuva ulusçuluğudur(*).

Bir kez şu da iyice bilinmelidir: yazarın söylediği, ya da söylemek istediği gibi sosyalizm yolunda ilk devrimci adımın milli demokratik devrim olmasını belirleyen şey, milli burjuvazinin varlığı ve bu sınıfın ulusal demokratik güçler safında yer alıp almaması değildir, hele bu sınıfın devrime önderlik etmesi hiç değildir. Bu çağda böyle bir şeyin olamıyacağını, çağımız devrimcilerinin proletarya önderliğinde gerçekleştirdiğini yada kapitalist gelişmenin çok geri olduğu ülkelerde radikal küçük burjuvazinin damgasını taşıdığını biliyoruz.

Devrimin milli demokratik niteliğini belirleyen şey, devrimin kendisine saptadığı ve ulaştığı hedeftir. Yani devrimin somut olarak gerçekleştirdiği şey. Eğer çağımızda, emperyalizmin sömürü alanı olan bir ülkede devrim emperyalizmin yenilgiye uğratılması ile ulusal bağımsızlığı, ve kapitalizm öncesi ilişkilerin ve ayrıcalıkların tasfiyesi ile tüm toplum bireylerinin eşit ve özgür vatandaş payesine ulaşması anlamında demokrasiyi gerçekleştiriyorsa, bu devrim *milli demokratik devrimdir.* Burada devrimin niteliğini belirleyen devrimi kimin yaptığı değil, neyin başarıldığıdır.

İlke yazarı 1950'den önce bir ulusal burjuvazinin varlığını kabul ediyor. Bu yıldan sonra burjuvazinin tüm kesimlerinin ulusal niteliğini yitirdiğini ve Türkiye kapitalizminin emperyalizm ile bütünleştiğini iddia ediyor. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye kapitalizminin emperyalizm ile bütünleşerek daha bağımlı duruma düştüğü ve işbirlikçi burjuvazinin yalnızca ekonomide değil, politikada da egemen duruma geldiği bir gerçektir. Ama 1950 öncesinde var olan ulusal burjuvazinin o yıla varınca yok olacağını sanmak yanlıştır. Çok çapraşık ilişkiler içeren bağımlı kapitalist sistem içinde işbirlikçi burjuvazi egemenliğini kurmak ve korumak için yalnız öteki sınıflara karşı değil, burjuvazi saflarında da sürekli mücadele vermek zorundadır. Birçok yönden iç ve dış etkiler altında olan ve iç diyalektiği gereği çeşitli, bazen birbiriyle çelişen gelişmeler gösteren Türkiye kapitalizmini ve egemen kapitalist sınıfı ulusallık bakımından tek düze bir gri renge boyamaya kalkmıyalım. Bunu yaparsak birçok şeyi açıklayamaz duruma düşeriz. Örneğin, emperyalizmin dayatması montajcılık, sanayileşmenin genel karakteri iken, bir sağcı iktidarın nasıl olup da Sovyet yardımlarıyla sanayi altyapısını oluşturacak alanlara çok önemli yatırımların yapılmasını sağlayabildiğini açıklayamayız. Burjuva partiler arasında kıyasıya çatışmayı sınıf tabanına oturtamaz ve siyasi mücadeleyi yalnızca koltuk kavgası sayan kimsenin durumuna düşeriz.

MİLLİ BURJUVAZİNİN İKİLEMİ

Bağımlı kapitalizm koşullarında burjuvazi saflarında ayrı ayrı kesimler arasında önemli çatışmalar yer almaktadır. Bu kesimlerin tümü kapitalist sömürü düzeninin sonsuzluğa dek sürmesinden yanadır, ve Sosyalizm tehlikesi karşısında birleşirler, ama bunların tümünün emperyalist sömürü ile çıkarları aynı ölçüde bağdaşmaz, dolayısı ile emperyalist tekellerin Türkiye ekonomisini tahakkümü altına alması olgusu karşısında tutumları bir değildir. Burjuvazinin işbirlikçi kesimi ticarette olsun, montaj sanayiinde olsun, bankacılıkta olsun, emperyalist tekellerin acentası durumunda olduğu halde, burjuvazinin bir başka kesimi ticaret yada sanayi alanında faaliyeti sonucunda emperyalizme bağımlılığı, bir ölçüde de olsa sınırlamaktadır. İki kesimi de aynı kefeye koyan bir strateji burjuvazinin saflarını pekiştirmekten öte sonuç vermez.

Yazarın bu kadarını bildiğini belli eden satırları var: O milliliği bir sosyal sınıfın ekonomide işgal ettiği yerden kaynaklanan bir olgu değil de belli bir sınıfın subjektif politik tutumu olarak aldığı için «Burjuvazi içinde bugün bir milli kesim olsaydı, açıkça bir anti-emperyalist platform ile ortaya çıkardı» demeye getiriyor ve bir milli burjuvazinin varlığını inkar ediyor. Ama gene de, «tekelci burjuvazi» dışında bir «orta burjuvazi» nin varlığını ve bu ikisi arasında çelişkiyi kabul ediyor. Şöyle diyor: «Bu çelişki orta burjuvazinin *anti-monopolist taleplerle* ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Ama orta burjuvazinin bu özelliği, onu ulusal burjuvazi olarak tanımlamamıza asla cevaz vermez. Çünkü bu burjuvazi, gelişmesinin önünde tekelci burjuvaziyi engel olarak görmektedir ama aynı zamanda varlığının başlıca sebebinin Türkiye'nin emperyalist kapitalist kampın içinde ona bağımlı bir ülke olmasında olduğunu

da bilmektedir...»

Yazar bunu söylüyor ve «Tekelci» dediği işbirlikçi burjuvazinin tecridini sağlayacak bir politikanın izlenmesi gereğine işaret etmek için olacak, «Türkiye'de bugün bir vakıa olan anti-monopolist orta burjuvazi bu açıdan değerlendirilip, politikayı ona göre tespit etmelidir» diyor.

Gelişmiş kapitalist ülkeler solunun «tekelci burjuvazi», «tekeldışı» gibi sömürülen ülke Türkiye gerçeklerine uymayan terimleri bir yana bırakırsak, yazar burada haklı olarak «anti-monopolist taleplerle» ortaya çıkan bir burjuvaziden söz etmektedir. Türkiye'nin sömürülen ülke ve az gelişmişlik durumu bilimsel anlamında bir yerli tekelci burjuvazinin ya da yerli finans-kapital'in oluşmasına olanak vermediğine göre, burada yazarın «orta burjuvazi» dediği kesimin «anti-monopolist talepleri» olsa olsa emperyalist tekellerin acentesi durumunda olan işbirlikçi burjuvaziye karşı, dolayısıyla emperyalizme karşı ileri sürülen taleplerdir. Bu çelişkinin saptanmasını olumlu bir gelişme sayıyoruz.

Besbelli ki bu talepler çok kez ürkek yakınmalardan öte geçmiyor ve bugün ülke içindeki, ve dünyadaki güçler dengesi gereği yazarın «orta burjuvazi» dediği, bizim ise, emperyalist tekellerle çelişkisinden ötürü ve milli demokratik devrimin darbelerini yönelttiği hedefler dışında kaldığı için «milli» diye nitelendirdiğimiz burjuvazi kesimi günümüzde açık bir anti-emperyalist tutuma giremez. Bu onun için bindiği dalı kesmek olur. Çünkü, aşamalardan geçmek zorunlu olsada ikilem önünde sonunda «kapitalizm mi - sosyalizm mi» ikilemidir. Ve burjuvazinin herhangi bir kesiminin burada tercihinin ne olacağı açıktır.

Ancak tarih her aşamasında böyle açık ikilemleri bir sınıfın karşısına çıkarmıyor. Ve bir devrim bunalımı anında milli burjuvazinin önüne dikilen ikilem «İşbirlikçi burjuvazi ile kader birliği içinde olup devrim dalgası tarafından onunla birlikte yutulmak mı, yoksa işbirlikçi burjuvazi ile arasındaki çelişkiyi vurgulayarak, tarafsızlığı yeğ sayıp varlığını sosyalist kuruluş aşamasına kadar sürdürmek mi?» biçiminde bir ikilem olacaktır. Burada milli burjuvazinin sınıf çıkarının işbirlikçi burjuvazi ile mesafesini açmayı emrettiği besbellidir.

Burada devrimci gücün, onun partisinin tutumu ne olacaktır? Devrimin çıkarı gereği işbirlikçi burjuvaziyi tecrit etmek ve burjuvazinin iki kesimi arasındaki çelişkiyi «bu açıdan değerlendirip politikayı ona göre tespit etmek». Yazarın bir yandan «orta burjuvazi» dediği kesimin «Tekelci burjuvazi» dediği işbirlikçi kapitalistler ile çıkar çelişmesi içinde olduğunu, ve orta burjuvazinin anti-monopolist istemler ileri sürdüğünü kabul etmesi, öte yandan «yabancı sermayenin rekabetine karşı koyamadığı için çökmekte olan (...) bir kapitalist üretim alanı yoktur. (...) Yabancı sermaye rekabeti veya ithalat nedeniyle iflas etmekte olan sermayedarlar zümresi bulunmamaktadır» (Sayfa 146) demesi çelişkidir.

Nedir «Tekelci» burjuvazinin alanları? İthal malı ham madde ve ara mala dayanan montaj sanayii ve buna bağlı ticaret ile bankacılık değil mi? Bu kesim emperyalist tekellerin yerli acenteliği görevini yerine getirmiyor mu? Ve emperyalist tekeller bu kesim aracılığı ile Türkiye ekonomisini boyunduruğu altına almış değil mi? «Yabancı sermaye» kavramı geniş anlamıyla bu emperyalist tekelleri de içermez mi?

Besbelli ki bir yandan Türkiye'de tekellerle çıkar çatışması durumunda olan ve «anti-monopolist talepler ileri süren» bir burjuvazi kesiminin varlığını kabul ederken, yabancı «sermaye rekabeti yüzünden» çıkarları baltalanan bir burjuvazi kesiminin bulunmadığını iddia etmek açıkça çelişkiye düşmektir.

«MİLLİ» BAŞKA ŞEYDİR, «MİLLİCİ» BAŞKA ŞEY

Yazar, «ulusal» diye nitelendirilen burjuva kesimi çıkıpta ulusal bağımsızlığı savunduğunun ve «bu ülkede yaratılan artı-ürünün yurt dışına aktarılmasında işbirliği yapıyorsunuz. Ben buna karşıyım. Bu ülkede yaratılan toplam değerin sınırlar içinde kalmasını, emek gücünün bütünüyle benim kontrolüme girmesini istiyorum» dediğinin duyulmadığını ileri sürüyor, ve «işte ekonomik açıdan bütün bu belli başlı kıstaslar, Türkiye'de milli denebilecek nitelikte bir burjuvazinin bulunmadığının kanıtlarıdır» diyor.

Bugün, ne ölçüde milli olursa olsun, burjuvazinin herhangi bir kesiminden tutarlı ve kararlı bir anti-emperyalist tutum beklemenin hayal olacağını belirttik. Ne Türkiye'de ne de yazarın tahlilinde varsaydığı gibi dünyanın bir başka ülkesinde böyle bir şey olamaz. Ulus bayrağını yüksek tutan ve tüm ulusal demokratik güçlere önderlik ederek ulusal devrimi zafere götüren, ülkenin bağımsızlığını gerçekleştiren *millici* burjuvazi artık tarih sayfalarında kalmıştır. Bugün Türkiye'de egemen güç işbirlikçi burjuvazi ile sı-

nıf çıkarı çelişmesi durumunda bir milli burjuvazi vardır ama, bir *millici burjuvazi* yoktur. Millilik bir objektif durumdur, millicilik bir sübjektif tutumdur.

Biz bir «milli burjuvazi» ayırımı yapıyorsak, bu, burjuvazinin milli kesimi milli demokratik devrime önderlik edeceği için değil elbet. Hatta milli burjuvazinin milli demokratik devrim aşamasında devrimci güçler safına katılmasını bekliyeceğimiz için de değil. Bu, tüm olanaksız olmayabilir, ama böyle birşeyin olması için demokratik güçlerin devrimci şahlanışının ve devrimin zaferinin kaçınılmazlığının herkesçe görülebilmesi gerekir. Ancak o zaman milli burjuvazi bugünkü işbirlikçi kapitalistler önünde boynu bükük durumundan silkinebilir, milliliğini hatırlayabilir ve milli devrim saflarında bir noktaya kadar yerini alabilir. Ama belki de bunu dahi yapamayacak, ancak yükselen devrim dalgası karşısında işbirlikçi burjuvazi ile kader birliği yapmaktan çekindiği için yansız kalacaktır.

İşçi sınıfı ve onun partisi, milli burjuvazinin milli devrim karşısında bu sallantılı tutumunu doğru değerlendirmekle ve emperyalizmi ülke düzeyinde olduğunca tecrit edebilmek için elinden geleni yapmakla yükümlüdür.

Milli demokratik devrimin işbirlikçi burjuvazi için politikası başka, bu işbirlikçi kesim dışında kalan burjuvazi için başkadır. Ülkenin iktisadi bağımsızlığı işbirlikçi burjuvazinin tüm sömürü alanlarının, montaj sanayiinin, buna bağlı iç ticaretin, tüm dış ticaretin, bankacılık ve sigortacılığın millileştirilmesini ve sosyalist sektöre katılmasını emreder. Milli burjuvazinin alanları için güdülecek politika değişiktir. Bu alanları birinci günden millileştirmenin zaten olanağı yoktur. Bu alanların genel millileştirilmesi sosyalist kuruluş aşamasına kalacaktır; tıpkı tarımda genel kollektivizasyon gibi.

Devrimci iktidarın burjuvazinin bu iki ayrı kesimine uyguladığı politika farklı olacağına göre bu iki kesimin devrime karşı, hiç değilse devrimin ilk aşamasına karşı tutumu da değişik olacaktır. İşbirlikçi sermaye daha ilk günden bir ölüm kalım savaşına girmiş olacak, milli burjuvazi ise, böyle bir zorunlulukla karşılaşmıyacaktır. *Milli burjuvazinin milliliğini belirleyen şey onun emperyalizm karşısında subjektif tutumu değildir* dedik. Milli demokratik *devrimin kendi amaçları bakımından iki kesim arasında bir ayırım yapması* ve bir kesimin varlığının sosyalist devrim aşamasına kadar zorunlu olarak sürmesinin milli hedeflere ters düşmeyeceğini, yani ülkenin ulusal bağımsızlığını gölgeliyemeyeceğini saptamasıdır, bu sınıfın niteliğini belirleyen.

Bu durumda, milli burjuvazinin sınıf olarak bilincinin belli bir aşamada ne ölçüde ulusal hedeflerle bağdaşıp bağdaşmadığı konusunda tahlillerin, hele bu sınıftan kesin bir anti-emperyalist tutum beklemenin burada yeri yoktur.

(*) *Georgi Kim, «The Evolution of Nationalism in Asia and Africa» adlı kitapta, «Nationalism, Proletarian Internationalism ant the Revolutionary Process in the East» başlıklı yazı, sayfa 10.*

(Devam edecek)

DİMİTROV'UN MİRASINA SAHİP ÇIKMAK

(Baştarafı 16. sayfada)

mış, tüm dünya kamu oyunu faşizme karşı hareket geçirebilmiştir.

Dimitrov sarsılmaz bir inancın, bilinç ve bilgiden gelen mantıklı bir umudun adamıdır. En elverizsiz koşullarda faşizmin yenileceğine olan inancını bir an yitirmemiştir. Şöyle diyordu O: «Evet, faşizmin önü alınabilir. Tamamıyla mümkündür bu. Bu bize, işçilere, köylülere, tüm emekçilere bağlıdır.»

Evet bize bağlıdır. Hepimiz biliyoruz bunu su gibi Dimitrov da diyeli nice yıllar olmuş, Oysa ülkemizde faşizm kol gezmekte ve at oynatmakta gönlünce. Bu bir bakıma utanılacak bir durumdur üstelik biz Dimitrov'lardan daha şanslıyız. Onlar bize doğru yolu gösterdiler.Şimdi biz hepimiz işçisinden aydınına, sosyalistinden demokratına kadar anti faşist mücadelenin deneylerinden ders alarak bu gidişe dur diyecek en etkin yöntemi bir an evvel bulmakla, yaratmakla yükümlüyüz. Dimitrov'a övgüler düzmek güzel. Ama önemli ve gerekli olan onun mirasına sahip çıkmaktır, onun anti faşist ruhunu ve yaratıcılığını kendi anti — faşist mücadelemizde yaşatmaktır.

Dimitrov'un Mirasına Sahip Çıkmak

Dimitrov çapında devrimciler ölmez, Dimitrov ölümsüzlük boyutlarına ulaşmış bir yol göstericidir. O, faşizme karşı mücadelede simgeleşmiş, bu yüzden de, özellikle şu son yıllarda Türkiye'de en yoğun, en etkin bir biçimde yaşatılması gereken bir önderdir. Acaba onun anısına, şu sıra bize o kadar gerekli olan bu mirasa toplum olarak gereğince sahip çıkabiliyor muyuz? Ne yazık ki hayır. Yıldönümlerinde övgüler yazarak Dimitrov'a sahip çıkılmaz. O'nun ruhunu bugünün anti - faşist mücadelesinde yaşatmak gerek.

Dimitrov tüm yaşamı boyunca işçi sınıfının davasına hizmet etti ve faşizme karşı her alanda, ideolojik, pratik, örgütsel ve hatta hukuksal alanda amansız bir mücadele yürüttü. Dimitrov'un faşizme karşı mücadelesini, bu konudaki görüşlerini bilmeyen, O'nun Leipzig davasında Alman faşistlerine nasıl bilimsel bir mantık, tarihsel bir kavrayış, sarsılmaz bir iman, sekmez bir uyanıklıkla ve cesaretle meydan okuduğunu bilmeyen bir devrimcinin hatta demokratın çok eksiği var demektir.

Dimitrov faşizmin gerçek tanımını, faşizmin sınıflar üstü arızi bir belaya da galeyana gelmiş orta sınıfların hareketi olmadığını, faşizmin finans — kapitalin en gerici, en şoven ve en emperyalist unsurlarının açık terörist diktatörlüğü olduğunu ve faşizmin varlığını sürdürmek için burjuva hukuk devletini tümüyle ortadan kaldırdığını dünya kamu oyuna benimseten adamdır.

Dimitrov, anti — faşist savaşımın ana ilkelerini getirmiş, faşizme karşı savaşımda pek çok çeşitli yöntemler olabileceğini göstermiştir.

Dimitrov, uluslararası plânda faşizme karşı Birleşik Cephenin, Tek işçi cephesinin, ülkeler ölçüsünde faşizme karşı demokratik Halk Cephesinin, Birleşik Emek cephesinin ve daha sonra Vatan Cephesinin mimarı, en ateşli ve yorulmaz savunucusu olmuştur. Faşizme karşı güçlerin birliğini sağlamak, antifaşist demokratik cepheyi olabildiğince genişletmek için toplumsal yaşamın hiç bir unsurunu ihmal etmemiş, her durumu değerlendirmesini bilmiştir. Bıkmadan usanmadan faşizmin önemini anlatmaya, anti — faşist mücadeleyi yığınlara benimsetmeye çalışmıştır.

Dimitrov'dan sanki bugünün Türkiyesi için söylenmiş bir kaç söz «... İşçi sınıfının çeşitli parti ve örgütlere mensup bütün kesimleri arasındaki eylem birliği, daha işçi sınıfı çoğunluğu kapitalizmi ortadan kaldırmak ve proletarya devrimini zafere ulaştırmak için kendi içinde birleşmeden önce kurulmalıdır»

«İşçi sınıfı saflarındaki bölünmüşlük ve onunla halkın diğer emekçi katları arasında eylem birliğinin yokluğu faşizme iktidar yolunu açar. Buna karşılık,proletarya saflarındaki birlik ve halk cephesinin kurulması, demokrasinin faşizme karşı zaferini sağlar, dünyayı faşist dünya savaşı kundakçılarının şerrinden korur ve eninde sonunda, emeğin kapitale karşı zaferinin yolunu açar.»

«Güçlü bir halk cephesinin kurulmasında belirleyici rolü işçi sınıfı oynar. O, bütün emekçileri, tüm demokratik güçleri ve bütün anti — faşistleri çevresinde toplayabilir ve toplamalıdır.»

«Proletaryasız hiç bir halk cephesi kurulamaz.» Demokrasi yandaşları şunu hiç bir zaman akıllarından çıkartmamalıdır: «*...İşçi sınıfına ve geniş emekçi yığınlarına dayanmayan, kendini bütün araçlarla faşizmden korumaya hazır durumda bulunmayan demokrasi, saldırıya geçen faşizmin darbeleri altında çökmeye mahkûmdur.*»

Dimitrov'un ülkesi, ikinci dünya savaşında acımasız bir Alman işgali gördü. Ama Dimitrov Leipzig'de olduğu gibi, ülkesinde de Alman faşistlerinin yenilgisini ve Bulgar Halk Cumhuriyeti nin kuruluşunu görmek mutluluğuna erişmiştir.

Dimitrov'un en önemli özelliği, onda derin marksist formayon ve davaya inancın engin bir kavrayışla zenginleşmesidir; onun, tarihsel anı en doğru biçimde değerlendirip anıp görevini en büyük bir berraklıkla görebilmesi ve gösterebilmesidir. Güçler dengesini iyi hesaplama ve düşmanı tecrit etme yöntemlerini ortaya koyma yeteneğidir, işçi sınıfı davasına derin inançtan gele bir kendine güvendir. Bu güvendir onu Leipzig'de devleştiren ve karşısına çıkarılan Göring' leri Göbbels'leri cüceleştiren.

Dimitrov, hücresinin dört duvarı arasında, sadece burjuva gazetelerini izlemekle, okuduklarını devrimci formasyonun süzgecinden geçirip kendi dünya görüşünün ölçütüyle en doğru biçimde yorumlayarak dünya olaylarını şaşmazlıkla saptayabiliyordu. O, en elverişsiz koşullar içinde Rayştag yangını provokasyonu ile Nazilerin kendi şahsında Alman Komünist Partisini yok etme girişimini karşı saldırıya geçerek bozguna uğrat-

(Devamı 15. sayfede)